

Nyrstar Høyanger
Postboks 91, Leira Næringspark
6991 HØYANGER

Oslo, 09.12.2022

Deres ref.:
Joop Jansen

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2022/836
2022.0084.miljodir

Saksbehandler:
Grunde Pellerud

Rapport etter tilsyn 27. oktober 2022

Denne rapporten omhandler forhold som ble avdekket under tilsyn hos NYRSTAR HØYANGER AS (virksomhetsnummer: 984358091).

Rapporten består av fire deler:

- Del 1: Resultatet av tilsynet, og hva dere må gjøre
- Del 2: Miljødirektoratets vurdering og begrunnelse
- Del 3: Informasjon om tilsynet
- Del 4: Annen informasjon

Del 1: Resultatet av tilsynet, og hva dere må gjøre

Denne delen gir en oversikt over resultatet av tilsynet og hva dere må gjøre til gitte frister. Nærmere beskrivelse er gitt i [del 2](#).

Miljødirektoratet avdekket avvik som dere må rette snarest

Miljødirektoratet avdekket følgende avvik under tilsynet:

- Avvik 1: Virksomheten kan ikke dokumentere en gyldig tillatelse for deponering for deler av sitt deponi
- Avvik 2: Virksomheten har mangler i risikovurderingen av sitt deponi
- Avvik 3: Virksomheten mangler dokumentasjon på hva som er lagt på deponiet i driftsfasen
- Avvik 4: Virksomheten kan ikke dokumentere tiltak for hindring av innsig og inntrenging av grunn- og overflatevann
- Avvik 5: Virksomheten kjenner ikke utformingen på sitt deponi
- Avvik 6: Virksomheten har mangler i sitt overvåkningsprogram
- Avvik 7: Virksomheten har ikke overholdt leveringsplikten for farlig avfall

Avvik er manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Vi ser alvorlig på avvik 1 til og med 6.

NYRSTAR HØYANGER AS må snarest rette opp avvik. Dere må sende Miljødirektoratet en skriftlig tilbakemelding som viser hvordan avvik er rettet innen 1. mars 2023.

Dere må betale gebyr

NYRSTAR HØYANGER AS må betale et gebyr på 35 000 kr for tilsynet.

Vi ber om tilbakemelding fra dere på epost

Vi ber om at dere sender all skriftlig tilbakemelding til post@miljodir.no ved Grunde Pellerud. Merk svaret med saksnummer 2022/836 og tilsynsnummer 2022.0084.miljodir.

Del 2: Miljødirektoratets vurdering og begrunnelse

Avvik 1: Virksomheten kan ikke dokumentere en gyldig tillatelse for deponering av avfall for deler av sitt deponi

Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket

- avfallsforskriften § 9-7
- løyve etter ureiningslova til Eras Metal AS for deponi for slagg på Storeseten

Beskrivelse av krav

Den som skal drive deponi for avfall, må ha tillatelse etter forurensningsloven.

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Virksomheten har tillatelse til mellomlagring og deponering av slagg på Storeseten i Høyanger kommune. Denne tillatelsen er gitt for gårds og bruksnummer 63/1. Virksomheten har i 2019 kjøpt deler av 63/1 hvor deponiet er lokalisert. Denne eiendommen har fått gård og bruksnummer 63/410.

Befaring av deponiet (og virksomhetens egne kart over deponiet) viser at det også er deponert masser mot vest på gårds- og bruksnummer 63/2 og mot nord på 63/381. 63/381 tilhører Høyanger kommune.

Virksomheten viser under tilsynet til en kontrakt om leie av areal i "Pedrohola", men kan ikke dokumentere at de har tillatelse etter forurensningsloven til å deponere masser utenfor 63/1 og 63/410.

Avvik 2: Virksomheten har mangler i risikovurderingen av sitt deponi

Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket

- internkontrollforskriften § 5 andre ledd nr. 6

- løyve etter ureiningslova til Eras Metal AS for deponi for slagg på Storeseten 2.5. Internkontroll, HMS-dokumentasjon for ytre miljø

Beskrivelse av krav

Virksomheten skal kartlegge farer og problemer i forbindelse med sin aktivitet, og på denne bakgrunn vurdere risiko, samt utarbeide tilhørende planer og tiltak for å redusere risikoforholdene.

Virksomheten må, på grunnlag av risikovurderingen, ta stilling til om risikoen er akseptabel. Hvis risikoen er uakseptabel høy, må virksomheten utarbeide planer og tiltak for å redusere risikoforholdene.

Miljøriskovurderingen skal dokumenteres.

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Ved forespørsel om miljørisikovurdering av deponiet på Storeseten viser virksomheten til sin plan for slutføring, avslutning og etterdrift av massedeponi på Storeseten, datert 2020-09-10. I dokumentet omtales "Miljøriskovurdering – innfylt slagg". Her er fysiske egenskaper på slagget vurdert, samt innhold i slagget, utlekkningstester og sigevann fra deponiet.

Miljøriskovurderingen i dette dokumentet mangler en kartlegging av farer og problemer med deponiet og en risikovurdering av disse.

Avvik 3: Virksomheten mangler dokumentasjon på hva som er lagt på deponiet i driftsfasen

Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket

- avfallsforskriften § 9-11 Mottak av avfall
- avfallsforskriften § 9-12 Registrering
- løyve etter ureiningslova til Eras Metal AS for deponi for slagg på Storeseten 3.2 Registrering og kontroll ved mottak av avfall

Beskrivelse av krav

Når avfall mottas på et deponi, skal det foreligge dokumentasjon på at avfallet oppfyller de kriteriene for avfallskvalitet som framgår av deponiets tillatelse. Fra 1. januar 2007 må avfallsprodusenten dokumentere at avfallet oppfyller kravene til kvalitet som fremgår av vedlegg II i avfallsforskriften kapitlet 9. Fra 1. juli 2007 må driftsansvarlig drive i henhold til mottakskriteriene som fremgår av vedlegg II til kapitlet 9. Avfall som ikke oppfyller kriteriene for mottak ved deponiet skal avvises.

Den driftsansvarlige skal sørge for at det ved mottak av avfall for deponering foretas kontroll på stedet i samsvar med avfallsforskriften kapittel 9 vedlegg II til dette kapitlet eller deponiets tillatelse:

Prøvetaking og analyse av avfallet skal gjennomføres i samsvar med reglane i avfalls-forskrifta kap. 9, vedlegg II, punkt 3 (Basiskarakterisering).

Det skal føres register over de mengder avfall som deponeres og dets egenskaper, med angivelse av opprinnelse, leveringsdato, avfallsprodusentens identitet, og nøyaktig deponeringssted dersom det dreier seg om farlig avfall. Opplysningene skal oppbevares i 10 år.

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Avfallet, som er deponert, er i all hovedsak knyttet til avfall fra tidligere eier av anlegget. Ved overtagelsen av tillatelsen er ansvaret for dette overført til ny eier. Virksomheten kan under tilsynet ikke dokumentere at det deponerte avfallet oppfyller de kriteriene for avfallskvalitet som fremgår av deponiets tillatelse og heller ikke om avfallet som er deponert har gjennomgått basiskarakterisering.

Virksomheten redegjør i brev til Miljødirektoratet datert 12. desember 2020 for deponerte mengder i tonn for perioden 2007-2009, 2010, 2011, 2012 og 2013. I dette brevet oppgir virksomheten å ha deponert ca. 80.000 tonn slagge frem til 2013. I virksomhetens plan for slutføring, avslutning og etterdrift av massedeponi på Storeseten oppgis det at deponering ble avsluttet i 2013. Under tilsynet fremkom det imidlertid at det er mulig at det er blitt deponert eller mellomlagret avfall i deponiet senere enn dette, og at dette avfallet kommer fra Nyrstar.

Virksomheten kan ikke dokumentere et detaljert register over deponert avfall på Storeseten som ivaretar de kravene som omfattes av regelverket.

Avvik 4: Virksomheten kan ikke dokumentere tiltak for hindring av innsig og inntrenging av grunn- og overflatevann

Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket

- Løyve etter ureiningslova til Eras Metal AS for deponi for slagge på Storeseten 3.3 Vern av jord og vatn

Beskrivelse av krav

Verksemnda skal hindre innsig og inntrenging av grunn- og overflatevatn. Reint overflatevatn frå tilstøytande areal eller innsig av reint grunnvatn skal ikkje førast til sigevassnett, men leiast separat utanom deponiet. Oppsamlinga av sigevatnet og effekt av tiltak for å redusere vassinntrenging til deponiet skal dokumenterast gjennom overvåkingsprogrammet og utrekning av vassbalanse.

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Virksomheten er under tilsynet ikke kjent med hvilke tiltak som er gjort i deponiet for å hindre innsig og inntrenging av grunn- og overflatevann. Det er derfor usikkert om det er gjort tiltak i tråd med tillatelsen.

Avvik 5: Virksomheten kjenner ikke utformingen på sitt deponi

Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket

- avfallsforskriften kapittel 9, vedlegg 1, punkt 6 Stabilitet
- Løyve etter ureiningslova til Eras Metal AS for deponi for slagge på Storeseten 3.6 Oppfylling og drift

Beskrivelse av krav

Deponiet skal utformast slik at avfallsmassen er stabil og slik at det ikkje vert skade på tilknyttta strukturar eller terreng på grunn av ujamne setningar, utgliding eller andre stabilitetsbrot.

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Ved befaring bærer deponiet preg av å være utformet som et mellomlager av masser. Under tilsynet og i dokumentet, plan for slutføring, avslutning og etterdrift av massedeponi på Storeseten, opplyser virksomheten at de ønsker å arrondere massene for å tilpasse deponiets utforming med det omkringliggende terrenget.

Virksomheten kan ikke redegjøre for hvilke tiltak som er gjort for å utforme deponiet stabilt.

Avvik 6: Virksomheten har mangler i sitt overvåkningsprogram

Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket

- avfallsforskriften § 9-14 Kontroll og overvåking i driftsfasen
- avfallsforskriften § 9-13 Rapportering
- avfallsforskriften kapittel 9 vedlegg III
- løyve etter ureiningslova til Eras Metal AS for deponi for slagge på Storeseten 5.2
Overvåking av sigevatn, overflatevatn og grunnvatn

Beskrivelse av krav

I driftsfasen skal det gjennomføres et kontroll- og overvåkingsprogram som spesifisert i tillatelsen, jf. vedlegg III i avfallsforskriftens kapittel 9.

Prøvetaking skal gjennomførast etter eit program som skal inngå i verksemda sin dokumenterte internkontroll. Programmet skal mellom anna skildre fastlegging av metodar, utvelging av prøvetakingstid og utrekningsmodellar som vert nytta. Verksemda skal i samband med utarbeiding og revidering av programmet vurdere usikkerheita i målingane, og søke å redusere denne mest mogleg.

Den driftsansvarlige plikter å rapportere til forurensningsmyndigheten minst én gang i året om typer og mengder av deponert avfall og om resultatet av overvåkingsprogrammet.

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Virksomhetens prosedyre for vannprøver ved deponi er mangelfull. Den beskriver hvem som er ansvarlig, hvordan gjennomføring av prøvetaking skal gjøres og hvilke prøvepunkter som skal analyseres.

Miljødirektoratet påpeker følgende mangler:

- Prosedyren er ikke oppdatert med riktig ansvarlige for prøvetaking. Dette resulterte i at virksomheten ikke gjennomførte prøvetaking i 2021.
- Videre fremgår det heller ikke hvordan man skal vurdere prøveresultatene, hvilke grenseverdier resultatene skal ses opp imot, og hvordan eventuelle avvik skal håndteres.
- Valg av prøvepunkter og deres representativitet:

- I 2022 har virksomheten etter en vurdering av plassering av prøvepunktet i Dalselva, valgt å flytte dette prøvepunktet lenger opp i vassdraget for å sikre representative bakgrunns verdier å sammenligne med.
- Under tilsynet ble det observert en egen prøvetakingsbrønn som er plassert i deponiet, men som virksomheten opplyser om at ikke har vært benyttet. I stedet har tas prøvene av sigevann fra en bekk utenfor deponiet. Miljødirektoratet vurderer dette prøvetakingspunktet som lite egnet dersom man skal fange opp eventuell påvirkning fra mulig sigevann.
- Virksomhetens vurderinger av at de valgte prøvetakingspunktene er representative er ikke dokumentert.

Avvik 7: Virksomheten har ikke overholdt leveringsplikten for farlig avfall

Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket

- avfallsforskriften § 11-8 Leveringsplikt

Beskrivelse av krav

Virksomhet hvor det oppstår farlig avfall, skal levere dette til den som etter § 11-6 og § 11-7 kan håndtere avfallet, eller til virksomhet utenfor Norge i henhold til reglene om grensekryssende transport av avfall i kapittel 13. Det farlige avfallet skal leveres minst 1 gang pr. år. Plikten inntreer ikke før den totale mengden farlig avfall overstiger 1 kg.

Ved nedleggelse av virksomhet eller driftsstans utover 3 måneder inntreer leveringsplikten umiddelbart.

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Virksomheten har som følge av driftsstans gjennomført rengjøring av sitt anlegg i Høyanger samt en rekke tiltak for håndtering av råvarer og kjemikalier lagret i lokalene.

Ved befarings av anlegget ble det observert to IBC containere med innhold. Den ene var merket med "Produksjonsvann". Virksomheten opplyste om at innholdet var farlig avfall og at dette var blitt lagret siden driftsstansen høsten 2020.

Vedtak om gebyr

Miljødirektoratet vedtar at NYRSTAR HØYANGER AS må betale et gebyr på 35 000 kr for tilsynet. Dette tilsvarer sats 1 for tilsyn av inntil en dags varighet og er gitt på bakgrunn av medgått og forventet ressursbruk. Vedtaket er gitt med hjemmel i forurensningsforskriften § 39-7.

Dere vil få tilsendt en faktura fra Miljødirektoratet for innbetaling til statskassen.

Miljødirektoratet er pålagt å ta gebyr for tilsyn på forurensningsområdet. Gebyret skal dekke kostnader med forberedelser, gjennomføring og oppfølging av kontrollen. Vi viser til varsel om

gebyr 17. oktober 2022 og til forurensningsforskriftens kapittel 39 for ytterligere informasjon om innkreving av gebyr til statskassen.

Dere har rett til å klage

Vedtaket om gebyr kan påklages, jf. § 28 i forvaltningsloven. Eventuell klage bør være skriftlig begrunnet og sendes til Miljødirektoratet innen tre uker fra dette brevet ble mottatt. En eventuell klage vil ikke få oppsettende virkning, og gebyret som er fastsatt ovenfor må betales inn. Dersom vi tar klagen til følge, vil for mye innbetalt beløp bli refundert.

Del 3: Informasjon om tilsynet

Gjennomføring av tilsynet

Tilsynet er gjennomført for å kontrollere om gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven overholdes. Vår hjemmel til å føre tilsyn er forurensningsloven § 48. Rapporten gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av NYRSTAR HØYANGER AS sitt miljøarbeid eller miljøstatus.

Tilsynet er en del av Miljødirektoratets risikobaserte tilsyn.

Fra Miljødirektoratet deltok

- Grunde Pellerud
- Henning Gøhtesen

Fra NYRSTAR HØYANGER AS deltok

- Manager Safety Health Environment Quality

Anlegg kontrollert

Følgende anlegg tilhørende NYRSTAR HØYANGER AS ble kontrollert under tilsynet:

- Nyrstar Høyanger, Høyanger
- Nyrstar Høyanger, Storeseten deponi for slagg - industrideponering, Høyanger

Tema kontrollert

Følgende tema ble kontrollert knyttet til Forurensende aktivitet:

- Internkontroll
- Produsentansvar avfall
- Deponi

Regelverk

Tilsynet omfattet følgende regelverk:

- forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften)
- forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften)
- tillatelser etter forurensningsloven, inkl. andre aktuelle enkeltvedtak

Fremlagt dokumentasjon

Fremlagt dokumentasjon som ble benyttet for å verifisere faktiske forhold under tilsynet:

- Prosedyre; Vannprøver deponi
- Massedeponi på Storeseten, Plan for slutføring, avslutning og etterdrift (2020-09-10)

Del 4: Annen informasjon

Andre forhold

Nyrstar Høyanger AS har tillatelse etter forurensningsloven til deponi for slagg på Storeseten (lokalt navn Pedrohola) i Høyanger kommune. Tillatelsen omfatter deponering av inntil 80 000 tonn slagg (tilsvarende ca. 31 000 m³ slagg) fram til september 2013. Tillatelsen var særlig ment for å muliggjøre mellomlagring av slagg frem til nyttiggjøring, og deponering av slagg som ikke kunne nyttiggjøres og som oppfyller mottakskriteriene for inert eller ordinært avfall, jf. avfallsforskriften.

Tillatelsen er gitt til ERAS Metall AS av daværende Fylkesmannen i Sogn og Fjordane 28. oktober 2011, sist endret 5. januar 2012. Tillatelsen ble overtatt av Nyrstar Høyanger AS i 2015 i forbindelse med oppkjøpet av ERAS Metal AS. Miljødirektoratet tok fra 16. september 2020 over forurensningsmyndighet for deponiet.

Innenfor deponiets område har virksomheten hatt en avtale med Høyanger kommune om at kommunen kunne benytte deler av arealet til brannøvingsfelt. Norsk Hydro Høyanger sitt industrivern er også Høyanger Kommune sitt brannvesen.

Nyrstar Høyanger AS har sendt inn en søknad om avslutning av deponiet til Miljødirektoratet.

Dere har anledning til å kommentere på rapporten

Dere har anledning til å kommentere på faktiske feil i denne rapporten. Eventuelle kommentarer må sendes Miljødirektoratet innen to uker etter at rapporten er mottatt.

Rapporten vil være offentlig tilgjengelig

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via Miljødirektoratets postjournal på miljodirektoratet.no, i tråd med offentlighetsloven.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Einar Knutsen
seksjonsleder

Grunde Pellerud
sjefingeniør

Kopi til:

Høyanger kommune
Statsforvaltaren i Vestland

Boks 159
Njøsavegen 2

6991
6863

Høyanger
LEIKANGER